

Osobní archiv Viléma Nového

/ Jarmila Pešková /

V roce 2011 bylo v Národním archivu dokončeno zpracování osobního fondu novináře a politika Viléma Nového. Vilém Nový pocházel z Jihlavy, kde se narodil 16. 5. 1904 jako prvorozené dítě Gustava Nového a jeho manželky Marie, rozené Kubíčkové. V r. 1918 ukončil školní docházku a nastoupil jako sazeč v jihlavské tiskárně v Židovské ulici, později v agrárním koncernu Novina. V jihlavských tiskárnách pracoval až do r. 1925. V r. 1927 se V. Nový oženil s Miladou Laštovičkovou, v r. 1928 se jim v Jihlavě narodila prvorozená dcera Kamila, která vyrůstala do šesti let v péči svojí babičky v Jihlavě, neboť otec s matkou byli neustále zaměstnání politickou prací. V r. 1934 se rodina V. Nového přestěhovala v souvislosti s jeho politickou a pracovní činností do Prahy.

Už v r. 1919 V. Nový vystoupil z katolické církve a stal se členem sociálnědemokratické mládeže, kde se v r. 1920 přihlásil k její levicovému uskupení a aktivně zde pracoval. Zúčastnil se také práce v zájmových organizacích sociálně demokratické a komunistické mládeže (Proletkult, FDTJ, divadelní spolky, kulturně osvětové kroužky). Zúčastnil se II. sjezdu sociálně demokratické mládeže a v r. 1921 se stal na zakládajícím sjezdu členem KSČ. V letech 1921–1927 působil jako krajský důvěrník a tajemník Komunistického svazu mládeže v Jihlavě, od r. 1925 do r. 1929 byl vedoucí agitačně-propagační komise KV KSČ v Jihlavě, v letech 1928–1929 zde působil jako jeho krajský důvěrník a tajemník. V létě r. 1928 se V. Nový jako krajský jihlavský delegát zúčastnil rozšířeného zasedání ÚV KSČ v Praze v Lidovém domě, kde se poprvé setkal s K. Gottwaldem. Jako člen KSČ, který se přihlásil k její levicové frakci okolo K. Gottwalda a dalších, se od r. 1929 – po V. sjezdu KSČ – dostával do konfliktu se zákonem na ochranu republiky, vydaným v r. 1923, a byl pro svou činnost opakovaně vyšetřován a zatýkán v r. 1929, 1931, 1932 resp. 1934 (pro agitaci, ilegální kolportaci a rozšiřování komunistických tiskovin, organizování a aktivní účast na demonstracích a mítincích).

V letech 1929–1930 absolvoval V. Nový z pověření vedení KSČ studium na Leninské škole v Moskvě, kde navštívil v rámci studia Leningrad

a Kavkaz, a zúčastnil se zde také práce středoevropské komise Kominterny. Po návratu do Československa pracoval jako krajský tajemník KV KSČ v Přerově, později (od r. 1931) v Olomouci. V této době působil ve svých stranických funkcích pod krycím jménem Josef Graf (redakce Stráže lidu v Přerově).

V r. 1932 byl jmenován ústředním výborem KSČ do funkce ústředního tajemníka Mezinárodní rudé pomoci v Praze, která zajišťovala pomoc a ochranu pro část sociálně postihovaných uprchlíků z řad německé emigrace. Tato organizace po svém rozpuštění pracovala ilegálně (mj. zřídila Výbor pro pomoc německým emigrantům). V. Nový zde pracoval jako redaktor časopisu Rudá pomoc a Dělnický obhájce; v souvislosti s touto činností byl také členem Šaldova komitétu na pomoc německým antifašistům (r. 1933). Od r. 1934 se stal redaktorem Rudého práva v Moravské Ostravě a v r. 1935 byl vyslán ve funkci vedoucího agitačně propagační práce do KV KSČ v Ostravě a jako redaktor ostravského komunistického Dělnického deníku (v r. 1935 vycházel deník pod názvem Dělnická rovnost); podílel se i na práci dalších ostravských časopiseckých redakcí (Polední deník aj.). V rámci své politické funkce v KV KSČ se aktivně zapojil do sílicího antifašistického hnutí v Československu resp. na Ostravsku. V r. 1936 se zúčastnil jako zástupce ostravského mírového výboru v oficiální československé delegaci konference na obranu míru a kolektivní evropské bezpečnosti v Bruselu, kterou vedl univerzitní profesor J. B. Kozák. Následkem událostí let 1938–1939 přecházela KSČ do ilegality a přizpůsobovala tomu i svou činnost v regionech. Po vzniku Protektorátu Čechy a Morava v březnu r. 1939 přešel V. Nový tajně do Polska, kde se v Krakově vytvořilo ústředí KSČ v Polsku, jehož byl V. Nový členem, a které mělo i nadále organizovat a zabezpečovat nejen komunistický exil (Nového spolupráce s vedením katovické pobočky Czech Refugee Trust Fund – Hermanem Fieldem, a českým konzulem v Krakově Vladimírem Znojenským). Po přepadení Polska odešel Nový spolu s dalšími představiteli a diplomaty přes Rumunsko, Jugoslávii, Itálii a Paříž do Velké Británie. Nového manželka a jeho dvě dcery zůstaly nakonec v Protektorátu, ačkoliv jej měly původně následovat do emigrace. V r. 1942 byla jeho manželka Milada Nová v souvislosti s exilovou činností manžela zatčena a deportována do koncentračního tábora v Ravensbrücku. Nového dcery tak byly vychovávány až do konce války svými babičkami v Jihlavě a v Polně. V r. 1947 se V. Nový s manželkou rozvedl a podruhé se oženil s Lenkou Langfelderovou, s kterou se seznámil v Londýně v r. 1942.

Ve Velké Británii pracoval zpočátku v dělnických profesích bez jakýchkoliv stranických funkcí. V letech 1940–1945 byl šéfredaktorem čtrnáctidenníku (později týdeníku) *Mladé Československo* (od r. 1941 vycházelo pod názvem *Nové Československo*), které však bylo ze strany moskevského vedení KSČ kritizováno. V Londýně byl dále nějakou dobu členem celobritského vedení KSČ a aktivním členem Státního poradního sboru pro rozhlasovou propagandu, vystupoval pod svým jménem ve svobodném vysílání pro Československo v BBC, přednášel, publikoval, a spolupracoval s představiteli londýnské emigrace, to vše pod přísným dohledem KSČ. V r. 1944 se stal sekretářem Československého výboru pro slovanskou vzájemnost (vznikl v r. 1943) a aktivně se podílel na jeho akcích (např. manifest k slovanským národům – slovanská manifestace v Kingsway Hall v květnu r. 1944, zorganizování Pomocné akce Jugoslávii – konference slovanských organizací v červnu r. 1944, podpora Slovenského národního povstání – manifestace a pozdravný projev slovenskému národu a další).

V r. 1945 se V. Nový vrátil do Ostravy bezprostředně po jejím osvobození a zahájil zde spolu s dalšími komunistickými funkcionáři práci na znovu vybudování a posílení pozic místní městské a krajské organizace KSČ. Po osvobození byl jmenován tajemníkem KV KSČ v Ostravě, a v této funkci setrval až do r. 1946. KSČ měla na Ostravsku nejsilnější podporu a byla po válce nejlépe a nejrychleji zkonsolidovanou politickou stranou – na Ostravsku, Těšínsku a Opavsku stoupenci KSČ obsadili klíčové pozice v závodech a národních výborech. Spolupráci s ostatními socialistickými stranami (sociální demokracií a národními socialisty) si na Ostravsku komunisté zajistili v tzv. socialistickém bloku tří socialistických stran. V polovině května r. 1945 byla usnesením československé vlády v Ostravě v intencích Košického vládního programu také zřízena expozitura Moravsko-slezského zemského národního výboru.

Do Prozatímního Národního shromáždění v Praze (vzniklo v říjnu r. 1945) byl V. Nový kooptován za KSČ nařazením předsednictva KSČ až začátkem prosince r. 1945. V dubnu r. 1946 byl na zasedání KV KSČ v Ostravě V. Nový zvolen předsedou politické volební komise KSČ pro Ostravsko a předvolební agitace v kraji se osobně zúčastnil. V květnu byl zvolen do Ústavního NS za ostravský volební kraj jako jeden ze sedmi zvolených funkcionářů KSČ. V parlamentu přijal V. Nový za Klub poslanců KSČ v ÚNS práci především v zahraničním výboru ÚNS, kde byl jedním ze tří místopředsedů; pracoval však též ve výboru informačním a kulturním. V souvislosti s touto funkcí, svým začleněním do užšího předsednictva ÚV KSČ a funkci

šéfredaktora Rudého práva byl několikrát vyslán nebo pozván do zahraničí: v r. 1946 Moskva, Varšava a Maďarsko, v r. 1947 byl delegátem na sjezdu KS Velké Británie v Londýně a na sjezdu francouzské KS a účastnil se zájezdu československých spisovatelů a novinářů do SSSR, v r. 1948 byl delegátem ÚV KSČ na sjezdu Maďarské strany pracujících. Vzhledem k tomu, že byl též členem československé skupiny Meziparlamentní unie (od r. 1948 jejím místopředsedou a od r. 1949 československým zástupcem v Radě Meziparlamentní unie), účastnil se V. Nový rovněž i každoročních meziparlamentních konferencí poslanců z dalších evropských zemí v zahraničí.

Členem prozatímního ÚV KSČ byl už od osvobození Československa r. 1945, znovu byl členem Ústředního výboru KSČ zvolen na VIII. sjezdu strany a setrval tam od března r. 1946 až do svého odvolání v r. 1950. V červnu r. 1946 byl jmenován šéfredaktorem Rudého práva (na místo dřívějšího G. Bareše) a navázal tak na svou úspěšnou novinářskou kariéru před válkou a po válce, kdy na Ostravsku založil a vedl deník Nová svoboda. Byl předsedou Prozatímního výboru ostravské odbočky Národního svazu novinářů (později Svaz novinářů) a člen výboru Svazu národní revoluce. Funkce šéfredaktora Rudého práva přispěla k ještě těsnějším vztahům V. Nového ke špičkám vedení KSČ (K. Gottwald, R. Slánský) a k dalším komunistickým ministrům ve vládě. V červnu r. 1948 se V. Nový stal členem redakce ideologické přílohy RP (spolu s G. Barešem, B. Geminderem, M. Švermovou, B. Köhlerem a J. Hendrychem). Při příležitosti oslav 1. máje r. 1949 byl V. Nový spolu s dalšími redaktory Rudého práva za své zásluhy při práci pro únorové vítězství pracujícího lidu v Československu vyznamenán Stříbrnou hvězdou (nejvyšším stupněm) Řádu 25. února 1948.

V únoru r. 1948 byl V. Nový v těsném kontaktu s vedením KSČ a pohyboval se v Praze i Ostravě. 21. února jej předsednictvo ÚV KSČ jmenovalo do propagační komise (ve složení V. Kopecký, V. Clementis, B. Laštovička a G. Bareš), která byla ustavena spolu s politickou a organizační komisí pro období trvání vládní krize v Československu, a spolupodílel se na čistkách ve Svazu novinářů, v parlamentu i v politických stranách po převzetí moci komunistickou stranou. V. Nový se v březnu r. 1948 stal předsedou nového zahraničního výboru v NS, po květnových volbách r. 1948 do parlamentu byl znovu zvolen poslancem za kraj Prahu.

V září r. 1949 byl V. Nový speciální stranickou „komisí T“ označen za podezřelého ze špionáže pro americký imperialismus kvůli svým stávajícím i minulým zahraničním stykům (pobyt v emigraci v Londýně během II. světové války, kontakty se zahraničními diplomaty). V září r. 1949 se

odehrál jeho první výslech na sekretariátu ÚV KSČ, začátkem listopadu byl odvolán z místa šéfredaktora RP a 26. 11. 1949 byl on i jeho druhá manželka vyloučeni ze strany a V. Nový byl zatčen. Současně s ním byl zatčen také krajský tajemník KSČ v Olomouci Josef Stavinoha a Nového druhá manželka Lenka Nová-Langfelderová. Během dalších vykonstruovaných procesů s protistátními centry v listopadu r. 1952, v nichž byl odsouzen bývalý generální tajemník KSČ R. Slánský k smrti, byl V. Nový spolu s několika dalšími bývalými členy a funkcionáři KSČ využit v procesu R. Slánského jako svědek. (Ve vazbě ministerstva národní bezpečnosti strávil V. Nový čas od listopadu 1949 do dubna r. 1953).

V dubnu, resp. v červenci r. 1953, předalo ministerstvo národní obrany generální prokuratuře trestní oznámení na V. Nového pro jeho dřívější politické styky a postoje ke KSČ. V prosinci téhož roku byl V. Nový odsouzen na 7 let vězení, ke ztrátě občanských čestných práv na 10 let a k propadnutí 1/3 jmění ve prospěch státu za vyzrazení státního tajemství. Po odsouzení začal V. Nový pracovat v uhelném dole Nejedlý II ve Rtyni. V březnu r. 1954 požádal V. Nový politický sekretariát ÚV KSČ o podmíněčné propuštění, kterou podala v prosinci r. 1953 jeho rodina. V té době měl už odpýkány dvě třetiny trestu. Politický sekretariát schválil návrh na prominutí zbytku trestu na konci března r. 1953 a komise krajského soudu v Praze rozhodla o Nového podmíněčném propuštění na zkušební dobu tří let 15. 6. 1954. Po svém propuštění z vazby nastoupil V. Nový v r. 1954 jako zaměstnanec Státní knihovny v Praze (ve Státní technické knihovně byla zaměstnaná od září r. 1956 i jeho manželka Lenka, která po propuštění z vazby v r. 1952 pracovala jako dělnice v ČKD). V r. 1955 došlo k prvnímu přezkoumání výše trestu, vyměřené V. Novému jako funkcionáři KSČ (tzv. Barákova komise), ale ke kompletní změně rozsudku nad Novým nedošlo. Ten byl navíc po svém propuštění z vazby neustále sledován StB.

Začátkem 60. let došlo z rozhodnutí presidenta republiky A. Novotného k prominutí zbytku vedlejšího trestu V. Nového (ztráta čestných občanských práv). Od března do srpna r. 1961 se zabývala proviněním a rozsudkem nad Novým Komise stranické kontroly, která doporučila přezkoumání případu V. Nového presidiu Nejvyššího soudu a Generální prokuratuře. V srpnu r. 1962 rozhodla Generální prokuratura o úplné soudní rehabilitaci (tj. o rehabilitaci politické, právní, a občanské) V. Nového. V září r. 1962 rozhodlo politické byro ÚV KSČ o ustavení komise ÚV KSČ pod vedením D. Koldera k prošetření politických procesů s politickými činiteli, která znovu prošetřovala politickou činnost V. Nového od jejího počátku. V březnu r.

1963 vrátila komise po předchozím projednávání předsednictvem ÚV KSČ V. Novému také členství ve straně (stranická rehabilitace). V dubnu r. 1963 byla činnost Kolderovy komise, která se zabývala revizí procesů s odsouzenými komunistickými funkcionáři bez veřejné a stranické diskuse, ukončena. Po úplné soudní a stranické rehabilitaci V. Nového následovalo i finanční vyrovnání proplacením odškodného jemu i jeho manželce.

V r. 1963 jmenoval ÚV KSČ V. Nového do funkce rektora Vysoké školy politické ÚV KSČ. Návraty postižených a rehabilitovaných bývalých funkcionářů KSČ do politiky nesl prezident republiky a generální tajemník KSČ A. Novotný s nelibostí, proto si vybral za tuto skupinu reprezentanty v osobách B. Laštovičky, J. Smrkovského a V. Nového. V. Nový kandidoval do Národního shromáždění jako poslanec za Severočeský kraj, zaujal zde po svém zvolení opět místo v zahraničním výboru parlamentu, a v květnu r. 1966 byl na XIII. sjezdu KSČ znovu zvolen do ÚV KSČ.

V událostech r. 1968 se V. Nový postavil aktivně na stranu protireformního a prosovětského proudu, reprezentovaného v ÚV KSČ V. Bilakem, D. Kolderem, A. Indrou a dalšími, zatímco převahu měli v ÚV KSČ stoupci reformní politiky A. Dubčeka, kteří vojenskou intervencí pěti států v čele se SSSR do Československa 21. 8. 1968 odmítali. Na jaře r. 1969 se V. Nový natolik zapletl do tzv. aféry „studený oheň“ v souvislosti se sebeupálením Jana Palacha v Praze (16. 1. 1969), že za to byl několikrát druhou stranou žalován u civilního soudu.

Po přeměně Československa ve federativní stát (27. 10. 1968 zákonem o federaci s účinností od 1. 1. 1969) se V. Nový pro období 1969–1971 stal automaticky členem Sněmovny lidu Federálního shromáždění ČSFR (do nového parlamentu neproběhly volby), poslancem za Českou Lípu a opět členem zahraničního výboru FS; aktivně působil v Meziparlamentní unii a účastnil se řady jednání v zahraničí. V r. 1971 V. Nový znovu zvolen do FS ČSFR do SL za Západočeský kraj, a až do r. 1976 byl také členem zahraničního výboru FS a člen předsednictva FS ČSFR.

S postupující normalizací přibývaly na jednání V. Nového ze strany veřejnosti pronormalizační zaměření i kladné odezvy. Na druhé straně se znovu otevřela a prohloubila roztržka s jeho dcerou z prvního manželství Kamilou Moučkovou (rozenou Novou), která se otevřeně angažovala ve prospěch reformního směru jako populární televizní hlasatelka (zejména v souvislosti s 21. srpnem 1968), a stala se za to jednou z mnoha normalizačně postihovaných zastánců dubčekovského a reformního směru. (K. Moučková byla mimosoudně rehabilitována po r. 1989). Za své zásluhy za účast

v normalizačním procesu obdržel V. Nový několik státních vyznamenání – Řád Klementa Gottwalda, Řád republiky, Řád Vítězného února, vyznamenání Za zásluhy o výstavbu socialismu a další sovětská, bulharská, německá (NDR) a mongolská vyznamenání.

V 70. letech se V. Nový věnoval stále více novinářině a publicistice a vystupoval i v rozhlasu, dopisoval do některých domácích i zahraničních novin a časopisů. V lednu r. 1973 obdržel první cenu za literární dokument – reportáž „Šest dní“, ve které popisoval únorové události roku 1948. Nový se věnoval literární činnosti z existenčních důvodů už v r. 1956, kdy po propuštění z vazby se nacházel ve špatné finanční situaci a poslal Jiřímu Hájkovi do nakladatelství Mladá fronta prosbu o posouzení a k případnému vydání básně, které napsal během svého věznění. Když v r. 1976 odešel Nový z veřejného politického života a působil jako předseda Československo-indického výboru (z titulu této funkce mj. zahajoval výstavu malíře Jaromíra Skřivánka v r. 1977), nadále se věnoval literární a publicistické činnosti. V osmdesátých letech vydal prózu Ze tří světů, povídky z venkova Listy ze Suchomelky, román o řecké emigraci Mezi bílým a černým aj. Jako pamětník a novinář, který zažil ještě založení KSČ, a podílel se na její činnosti osobně, jezdil a přednášel na různých setkáních s mladými po celé republice. Ještě rok před svou smrtí byl V. Nový sledován odpovědným orgánem II. Správy StB. Zemřel 1. 3. 1987 ve věku nedožitých 83 let a nedožil se tak pádu komunistického režimu v Československu v r. 1989.

O osudech osobního archivu Viléma Nového nejsou bohužel známy žádné informace. Státní ústřední archiv v Praze převzal tento archivní soubor v roce 1990 v souvislosti se zrušením Archivu Ústavu marxismu-leninismu ÚV KSČ a převzetí jeho fondů a sbírek (na základě ústavního zákona č. 496/1990 Sb. o navrácení majetku KSČ lidu ČSFR). Písemnosti nejevily žádné známky předchozího utřídění nebo pořádkání. Dle evidence Archivu ÚML ÚV KSČ uložené dnes ve fondu Ústav marxismu-leninismu ÚV KSČ v Národním archivu byl osobní archiv V. Nového předán do Archivu ÚML ÚV KSČ v roce 1987 manželkou V. Nového. Další část osobního archivu V. Nového je uložena ve Slezském zemském muzeu v Opavě, není však evidována samostatně, nýbrž je součástí Sbírký písemného a tištěného materiálu (EL NAD 157). Tato část archivu byla původně předána Muzeu revolučních bojů a osvobození v Ostravě, jehož sbírky převzalo po jeho zrušení začátkem 90. let 20. století Slezské zemské muzeum. Tato část obsahuje zejména písemnosti V. Nového týkající se jeho působení na severní Moravě a ve Slezsku.

K prvnímu roztřídění osobního archivu V. Nového došlo v letech 2005–2006 v Národním archivu. Toto roztřídění provedla Alexandra Blodigová, která rozčlenila fond do jednotlivých celků dle schématu pro pořádání osobních fondů. Roztřídění fondu bylo pravděpodobně vyvoláno badatelským zájmem o něj.

Nejstarším dokumentem v osobním fondu Viléma Nového je jeho vysvědčení typografa z r. 1925, nejmladší písemný materiál ve fondu pochází z let 1985–1986 (tisková dokumentace – ukázka z díla V. Nového, otištěná na pokračování v periodickém tisku). Materiály časově pokrývají průběžně celé období působení a kariéry V. Nového, jejich skladba není úplná, neboť druhá podstatná část Nového písemné pozůstalosti se širokým spektrem dokladů k jeho životu a k veřejnému působení v letech 1914–1986 je v současnosti uložena ve Slezském zemském muzeu v Opavě.

Fond byl v NA standardně zpracován jako osobní fond podle tematických celků, uspořádaných chronologicky (u korespondence abecedně) podle pravidel pro zpřístupňování osobních fondů. Autorka se rozhodla s ohledem na povahu fondu k přehození skupin Doklady o odborné činnosti a Doklady o veřejné činnosti a rozdělení skupiny Doklady o veřejné činnosti na dvě chronologická období (1942–1945, 1946–1987). U všech evidovaných položek materiálu je uváděn počet kusů ve složce a jejich charakteristika. K inventáři byl vyhotoven zeměpisný rejstřík, který identifikuje jednotlivá sídla na území ČR dle Statistického lexikonu obcí ČR pro rok 1992. U rejstříku osob byly doplněny rovněž identifikace. V případech, kde nebyla osoba určena, bylo u korespondentů doplněno alespoň místo bydliště, resp. působíště. Tam, kde nebylo jisté, že autorka inventáře přečetla jméno správně, je doplněn otazník.

Fond V. Nového v NA obsahuje některé jeho osobní občanské a úřední doklady, vlastní životopisy psané pro oficiální potřeby, korespondenci, autorské rukopisy a strojopisy částí jeho pamětí, psaných pro jím vydané knihy, texty jeho publicistických článků především z let 1934–1985, a dokumentační a tiskový materiál k Nového veřejné činnosti v letech 1941–1985. Podstatným a z archivního hlediska autentickým celkem je především dochovaný materiál z doby exilového pobytu V. Nového v Londýně v letech 1942–1945, a písemnosti nashromážděné z Nového veřejné činnosti v letech 1968–1969.

Z doby exilu V. Nového v Londýně v době II. světové války se ve fondu dochovaly originální písemné materiály k založení a činnosti Všeslovenského výboru v Londýně, kdy hlavním výsledkem činnosti výboru

bylo uspořádání IV. všeslovanské (protifašistické) manifestace v Londýně v květnu r. 1944 (kart. 2). Součástí tohoto celku je obsáhlý konvolut došlé oficiální sjezdové korespondence (zdravice, ohlasy na konání sjezdu) od evropských protifašistických, národních a židovských exilových korporací, které působily tou dobou především na území Velké Británie. Materiál doplňují kromě přípravných (konceptních) materiálů ke vzniku Všeslovanského výboru a části agendy z jeho činnosti a oficiální korespondence z let 1942–1945 také složky oficiální tiskové (propagační) dokumentace vydané k londýnskému sjezdu, texty proslovů oficiálních účastníků manifestace a několik přednášek spolupracujících členů Slovanského semináře v Londýně z doby nepatrně pozdější; strojopisné přepisy textů svolání významných účastníků londýnské manifestace a představitelů ozbrojeného československého odboje v zahraničí (především ze sovětské oblasti), které byly u příležitosti londýnské manifestace v r. 1944 a později odvysílány svobodným londýnským rozhlasem ve vysílání pro obyvatele tehdejšího Protektorátu na území Čech a Moravy. Byly vyhotoveny a předány V. Novému patrně až po roce 1945 na základě rozhlasových archivních záznamů, po válce uložených v archivu Československého rozhlasu. Materiál z londýnského exilu r. 1944–1945 v kart. č. 2 tematicky doplňuje složka s dokumentačními materiály, vydanými k předchozímu III. všeslovanskému sjezdu v r. 1943 v Moskvě, který byl Novému při přípravě londýnského sjezdu v r. 1944 pravděpodobně vzorem. Materiály z kartonu č. 2 byly při pořádání fondu roztříděny, podrobně evidovány a v inventáři k fondu V. Nového jednotlivě rozepsány; informace o celých názvech korporací i o jednotlivcích, které tento materiál poskytuje, jsou podle možností včleněny do rejstříkového aparátu inventáře (rejstřík osob a zeměpisný); celé anglické názvy korporací (pokud je materiál uvádí), jsou v inventáři k fondu důsledně rozepsány, aby bylo umožněno případné korektní vyhledání jejich názvů pomocí fulltextového vyhledávání přímo v databázi formulářů.

Druhým podstatným a v řadě ohledů unikátním celkem z veřejné činnosti V. Nového, který tento osobní fond v NA obsahuje, jsou archiválie, korespondence a tisková dokumentace spojená s politickou činností V. Nového v letech 1968–1970. Vedle strojopisných, často anonymních a nedatovaných „hlášení o situaci“, zpráv o průběhu některých veřejných schůzí a zápisů z aktivit nebo jejich opisů obsahuje tato složka i několik dopisů z odeslané a přijaté korespondence, která s těmito aktivitami souvisela (kart. 4, inv. č. 365–391). Tematicky sem lze přiřadit také konvolut osobní

kořespondence rozhořčených ohlasů veřejnosti na Nového opakované prohlášení pro AFP z 10. 2. 1969, které se týkalo dezinterpretace okolností sebeupálení Jana Palacha v Praze (konvolut této kořespondence je uložen v kartonu 1, inv. č. 170–172, její odesilatelé nejsou uvedeni v rejstříku osobním); písemné jednotliviny z průběhu následného soudního procesu V. Nového, ve kterém jej za dezinterpretaci Palachovy smrti zažalovala jeho matka L. Palachová a další osoby (V. Škutina, L. Pachman, P. Kohout, L. Holeček a E. Zátopek) jsou uloženy v kart. 1 (inv. č. 19). Nového podíl na veřejném dění od r. 1968 dále dokumentují písemnosti týkající se kampaně proti předsedovi NS a později předsedovi SL FS Josefu Smrkovskému (od podzimu r. 1968), následného stranického aktivu v Mimoni (11. 1. 1969) a vystoupení V. Nového na celookresním aktivu v České Lípě v únoru r. 1969, kdy se otevřeně a plně postavil na stranu nastupujícího normalizačního režimu a stal se jejím aktivním vykonavatelem. S činností a postoji V. Nového po r. 1968 a s prominentním postavením, které V. Nový zastával v 70. letech, je ve fondu tématicky spojena skupina rozmnožených tisků pro interní potřebu ÚV KSČ (cyklostylované materiály) z let 1968–1974, a menší soubor tiskovin z činnosti Národního shromáždění a Federálního shromáždění z let 1968–1969 v souvislosti s postavením Josefa Smrkovského.

Materiály z veřejné činnosti V. Nového z let 1946–1987 dále obsahují chronologicky utříděné texty (celky) jeho televizních a rozhlasových projevů a proslovů, interview poskytnutých tisku, veřejných projevů a diskusních příspěvků ve strojopisné i tištěné verzi. Podstatně méně je dokladů z Nového působení v Meziparlamentní unii v letech 1948–1949, 1965 a 1968–1971, zajímavým doplněním tohoto fondu je několik materiálů z let 1964–1968, kdy V. Nový působil jako rektor VŠP ÚV KSČ v Praze a spolupůsobil tak na jednom z čelných míst tehdejšího stranického ideologického aparátu. Spolu s výstřížkovým tiskovým archivem publicistických článků V. Nového v denním a periodickém tisku z let 1934–1986 (kart. 5–6, inv. č. 401–589) tak fond poskytuje celkem ucelenou představu o Nového veřejné činnosti ve druhé polovině 20. století. Tisková dokumentace publicistické tvorby původce fondu z tohoto období je doplněna jeho konceptními rukopisnými i strojopisnými texty otištěných článků a několika jednotlivinami z tematicky úzce související kořespondence, kterou pořadatelka fondu ponechala v původním vřazení do této části fondu (viz rejstřík osobní).

Další nepoččetně obsaženou skupinou písemností ve fondu V. Nového v NA je celek jeho osobní a oficiální kořespondence, jejíž největší část tvoří konvoluty gratulací k Nového životním výročím z let 1974–1984

(v inventáři jsou uváděny pouze celkovým výčtem počtu kusů, jednotliví odesilatelé nejsou tedy zahrnuti ani v rejstříku osobním).

Tematický celek autorských textů V. Nového (kart. 6 a 7) vedle jeho publicistických článků dále obsahuje rukopisy, strojopisy a tiskem zveřejněné ukázky z Nového pamětí a vzpomínek, strojopisné texty jeho přednášek z let 1942–1949 a z r. 1965, předmluvy V. Nového ke knihám vlastním i přeloženým a Nového soukromé zápisky a poznámky z r. 1968. Dochovány jsou zde i rukopisy a strojopisy Nového básní (většinou nedatované), které vznikaly od r. 1941 do r. 1957, a tematicky úzce související korespondence (srov. rejstřík osobní).

Relativně drobnou složku představují ilustrační materiály o původci fondu (výstřižky, řazeno chronologicky) a několik jednotlivin dokumentačních obrazových materiálů, které byly ponechány v bloku veřejné činnosti původce fondu. Zanedbatelné jsou zde dochované materiály rodinných příslušníků V. Nového (matka Marie Nová, otec Gustav a druhá manželka Lenka), a materiály cizích osob (František Langer).